

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра маркетингу та економічної теорії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Макроекономіка
Викладач 	Ігор НІКОЛАЄВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та економічної теорії
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність: D5 «Маркетинг» Освітньо-професійна програма: «Маркетинг»
Контактний тел.	+38(096) 385-18-22
E-mail:	nikolaieviv@kntu.kr.ua
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна загальної підготовки, змістових модулів – 2. Форма контролю: екзамен. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 32 години, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 72 години. Формат: очний (Offline / Face to face) / дистанційний (Online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань і інформації, вивчення макроекономіки є логічним продовженням отримання фундаментальної економічної підготовки здобувачем після опанування такої дисципліни, як основи економічної теорії.

1. Мета і завдання дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» полягає у формуванні комплексу базових знань та практичних навичок з теорії функціонування та розвитку макроекономічних систем.

Завдання дисципліни: вивчення теорії макроекономічної науки, розкриття її об'єкта, предмета і методу, висвітлення основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічного розвитку, побудова базових моделей рівноваги, виявлення механізму взаємодії складових макроекономічної політики.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Програмні результати навчання

ПРН2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

ПРН11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

ПРН12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Макроекономічні показники та ринки			
<p>Тема 1. Макроекономіка як наука Макроекономіка як наука. Макроекономічна політика та її цілі. Предмет макроекономіки. Об'єкт і суб'єкти макроекономічних досліджень. Методологічні і методичні аспекти макроекономічного аналізу. Макроекономічні моделі та наукові основи їх побудови. Концептуальна модель економічного кругообігу. Загальні умови макроекономічної рівноваги. Історія розвитку макроекономічної науки та її сучасний стан.</p>	2	1	7
<p>Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків Теоретичні основи системи національних рахунків (СНР). Загальна характеристика валового внутрішнього продукту (ВВП) та його відмінність від валового національного продукту (ВНП). Методи вимірювання ВВП та їх особливості. Інші показники СНР та співвідношення між ними. Реальний і номінальний ВВП. Дефлятор ВВП. ВВП та проблеми оцінки економічного добробуту нації. Крива Лоренца.</p>	4	2	4
<p>Тема 3. Ринок праці Концепції зайнятості та їх еволюція. Безробіття як порушення макроекономічної рівноваги. Закон Оукена. Попит на ринку праці. Пропозиція праці: поняття і структура. Механізм функціонування ринку праці та його особливості.</p>	2	1	7
<p>Тема 4. Товарний ринок Сукупний попит та його модель. Цінові і нецінові чинники, які його визначають. Сукупна пропозиція: класична і кейнсіанська моделі. Цінові і нецінові фактори сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага в моделі сукупного попиту і сукупної пропозиції. Стабілізаційна політика.</p>	2	1	7
<p>Тема 5. Грошовий ринок Теорії грошей. Види та особливості сучасних грошей. Основні грошові агрегати. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор. Попит на гроші: ефекти доходів, цін та процентних ставок. Модель грошового ринку та його рівновага.</p>	2	1	7
<p>Тема 6. Інфляційний механізм Інфляція в системі макроекономічного відтворення. Рівень інфляції. Інфляція попиту й інфляція витрат. Інфляційний і дефляційний розрив. Антиінфляційні заходи держави. Взаємозв'язок інфляції та безробіття.</p>	4	2	4

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Макроекономічне регулювання			
Тема 7. Споживання домогосподарств Споживання та заощадження в моделі макрорівноваги. Споживання і заощадження як функції доходу. Класична, кейнсіанська і неокласична концепції споживання. Інвестиції як фактор сукупного попиту. Теорія інвестування. Чинники інвестицій.	2	1	7
Тема 8. Приватні інвестиції Інвестиційні функції. Проста інвестиційна функція. Заощадження та інвестиції.	2	1	7
Тема 9. Сукупні витрати і ВВП Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Мультиплікатор витрат. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Подвійна рівновага товарного і грошового ринків. Модель IS-LM.	4	2	4
Тема 10. Економічна динаміка Економічне зростання та економічний розвиток. Джерела та фактори економічного зростання. Показники та методи оцінки економічного зростання. Міжнародні порівняння економічного зростання. Моделі економічного зростання. Межі економічного зростання та його державне регулювання.	2	1	7
Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання Фіскальна і монетарна політика в класичній і кейнсіанській моделях. Проблеми здійснення стабілізаційної політики. Політика твердого курсу і довільна макроекономічна політика. Тверді курси фіскальної і монетарної політики. Проблема координації курсів бюджетно-податкової і кредитно-грошової політики.	4	2	4
Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність Зовнішньоекономічна діяльність у відкритій економіці. Основні риси відкритої економіки. Платіжний баланс. Валютний курс. Рівновага відкритої економіки в моделі Манделла-Флемінга. Макроекономічна політика у відкритій економіці.	2	1	7
Разом:	32	16	72

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

Протягом семестру здобувач може отримати max. 100 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 30 балів, другий рубіжний контроль – 30 балів, екзамен – 40 балів.

По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних

завдань, вирішення практичних задач (табл. 1). Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач, під час поточного контролю дорівнює 60 балів.

Таблиця 1

Оцінювання видів робіт під час поточного оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів під час поточного оцінювання	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, яку має виконати здобувач аби отримати максимальну кількість балів за поточним оцінюванням при оцінюванні кожного виду робіт максимальною кількістю балів	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Поточне опитування	2	0,5	4 відповіді	1 бал	1 бал
Розв'язання практичних задач	8	2	4 практичні задачі	4 бали	4 бали
Підготовка презентації та доповіді	10	10	1 усна доповідь з презентацією	10 балів	
Індивідуальне науково-дослідне завдання	10	10	1 індивідуальне науково-дослідне завдання		10 балів
Тестування	30	3	10 тестів	15 балів	15 балів
Разом	60 балів			30 балів	30 балів

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Семестровий екзамен полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних та практичних заняттях, а також під час самостійної роботи. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач, під час екзамену дорівнює 40 балів.

Остаточна оцінка рівня знань складається з суми балів отриманих під час поточного контролю (max 60 балів) і підсумкового контролю (max 40 балів).

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявляє творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявляє нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допускає деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при розв'язанні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (1-34 бали, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності

після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача вищої освіти протягом семестру.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендована література

Основні

1. Радіонова І. Ф., Котенок Д. М. Макроекономіка : навч. посіб. Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. Київ : КНЕУ, 2025. 335 с.

2. Базилінська О. Я. Макроекономіка : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 448 с.

3. Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn. Economics: principles, problems, and policies. 22nd ed. NY : The McGraw-Hill Companies, Inc., 2021. 960 p.

4. Макроекономіка: метод. поради та плани практ. занять для студ. економ. ф-ту / за ред. С. М. Панчишина та П. І. Островерха. Вид. 8-е, перероб. та доп. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 132 с.

5. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій / Укладачі: проф. Малий І. Й., проф. Радіонова І. Ф., доц. Куценко Т. Ф., доц. Федірко Н. В. та ін. Київ : КНЕУ, 2017. 200 с. URL: http://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/kmdu%20fet%20au/2017/Macro_e-lectures_2017.pdf (дата звернення 25.08.2025).

Додаткові

6. Miroschnychenko I., Vasylenko D., Nikolaiev I. The influence of the shadow economy of Ukraine on macroeconomic indicators and economic security of the state. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2023. Вип. 10 (43). URL: <http://economics.kntu.kr.ua/archive.html> (дата звернення 25.08.2025).

7. Гуцалюк О. М., Насипайко Д. С., Ніколаєв І. В. Вплив неопротекціонізму на формування стратегії торговельного-економічного співробітництва, міжнародних відносин та ЗЕД. *Вісник економічної науки*

України. 2023. № 2 (45). URL: <http://www.venu-journal.org/%d0%b2%d0%b8%d0%bf%d1%83%d1%81%d0%ba%d0%b8/%d0%b2%d0%b8%d0%bf%d1%83%d1%81%d0%ba-2023-144> (дата звернення 25.08.2025).

8. Ніколаєв І. В., Загреба М. М. Роль економічної теорії у вирішенні проблем безробіття. *Ефективна економіка*. 2023. № 8. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2007/2030> (дата звернення: 25.08.2025).

9. Загреба М. М., Ніколаєв І. В. Вплив воєнного стану на ринки факторів виробництва. *Ефективна економіка*. 2023. № 10. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2320/2352> (дата звернення: 25.08.2025).

10. Миценко І. М., Сухомлин М. О., Ніколаєв І. В. Експортний потенціал України в контексті глобальних викликів: аналіз тенденцій та визначення стратегічних пріоритетів. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2021. № 2 (44). С 67–76. URL: https://drive.google.com/file/d/1o_tffVEwEiry9mJkVl-Pn4URqz3wUedd (дата звернення: 25.08.2025).

11. Волчкова Г. К. Макроекономіка : метод. вказ. для підг. до семінар. занять студ. ден. та заоч. форми навч. Кропивницький : ЦНТУ, 2018. 45 с.

12. Малий І. Й., Гриценко А. А. та ін. Інституційні трансформації соціально-економічної системи України : монографія. Київ : ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2015.

13. Малий І. Й., Королюк Т. О. Макрорегулювання фінансового сектору : монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 304 с.

14. Данилович-Кропивницька М. Л., Стецюк П. І., Тивончук І. О. Макроекономіка : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 2014. 292 с.

15. Савченко А. Е. Макроекономіка : підруч. 2-ге вид. Київ : КНЕУ, 2013, 448 с.

16. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка : підруч. Київ : Знання, 2012. 851 с.

17. Кліменко О. М., Крюкова О. М., Бріль М. С. Макроекономіка: навч. посіб. Харків : Вид-во ХНЕУ, 2012. 135 с.

18. Кулішов В. В. Макроекономіка: основи теорії і практикум : навч. посіб. для ВНЗ. 2-ге вид., випр. Львів : Магнолія плюс, 2012. 256 с.

19. Радіонова І. Ф., Тищенко О. П. та ін. Ефективність управління в процесі реформування: макро- та мікроекономічний аспекти : кол. монографія. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»», 2012. 364 с.

20. Blanchard Olivier J. Macroeconomics. Pearson; 7-th edition, 2016. 576 p.

21. Romer David. Advanced Macroeconomics. McGrawHill; 4-th edition, 2011. 736 p.

Інформаційні ресурси

1. Всі документи бази даних «Законодавство України». *Офіційний портал Верховної Ради України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата

звернення 25.08.2025).

2. Кабінет Міністрів України (Урядовий портал) : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

3. Офіційне інтернет-представництво Президента України : веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

4. Міністерство фінансів України : веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

5. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

6. Міністерства соціальної політики України : веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

7. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (Мінінфраструктури) : веб-сайт. URL: <https://mtu.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

8. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

9. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

10. Державна казначейська служба України : веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

11. Державна податкова служба України : веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

12. Державна служба фінансового моніторингу України : веб-сайт. URL: <https://fiu.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

13. Державна служба зайнятості (Державний центр зайнятості) : веб-сайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

14. Державна регуляторна служба України : веб-сайт. URL: <https://www.drs.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

15. Державна митна служба України : веб-сайт. URL: <https://customs.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

16. Держпродспоживслужба : веб-сайт. URL: <https://dpss.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

17. Антимонопольний комітет України : веб-сайт. URL: <https://amcu.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

18. Фонд державного майна України : веб-сайт. URL: <https://www.spfu.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

19. Пенсійний фонд України : веб-сайт. URL: <https://www.pfu.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

20. Рахункова палата : веб-сайт. URL: <http://rp.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

21. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку : веб-сайт. URL: <https://www.nssmc.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

22. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (система розкриття інформації на фондовому ринку) : веб-сайт. URL: <https://www.smida.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).

23. Національний інститут стратегічних досліджень : веб-сайт. URL: <https://niss.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).
24. Міжнародний центр перспективних досліджень : веб-сайт. URL: <https://www.icps.com.ua> (дата звернення 25.08.2025).
25. Центр економічної стратегії : веб-сайт. URL: <https://ces.org.ua> (дата звернення 25.08.2025).
26. Світовий банк : веб-сайт. URL: <https://www.worldbank.org> (дата звернення 25.08.2025).
27. Міжнародний валютний фонд: веб-сайт. URL: фонд. <https://www.imf.org> (дата звернення 25.08.2025).
28. Кіровоградська обласна державна адміністрація : веб-сайт. URL: <https://www.kr-admin.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).
29. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення 25.08.2025).
30. Центральноукраїнський національний технічний університет : веб-сайт. URL: <https://www.kntu.kr.ua> (дата звернення 25.08.2025).
31. Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного університету : веб-сайт. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua> (дата звернення 25.08.2025).
32. Дистанційна освіта ЦНТУ : веб-сайт. URL: <https://moodle.kntu.kr.ua> (дата звернення 25.08.2025).

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри маркетингу та економічної теорії, Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.